

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА ІНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ЄС**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-наукова програма «Міжнародне та європейське право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні
кафедри Протокол № 1 від 28
грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Конституційне та інституційне право ЄС
Викладач (-і)	Книш Віталій Васильович
Контактний телефон викладача	+38 (0342) 596134 +38 (068) 8546816
Е-mail викладача	vitaliy.knysh@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=88&id_cou=66
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba%d0%b8-%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81%d1%83/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є конституційні акти права ЄС, акти, які врегульовують діяльність європейських інституцій, а також практика реалізації зазначених актів у рамках ЄС.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційне право ЄС та етапи становлення права ЄС. 2. Інституційне право ЄС. <p>Довготривалий розвиток інституцій Європейського Союзу та становлення конституційного права ЄС, а також Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом створює нові стратегічні перспективи для поглиблення євроінтеграційних процесів у нашій державі і ставить на порядок денний необхідність підготовки широкого кола фахівців із державного управління в цій сфері. Саме на це спрямоване вивчення навчальної дисципліни «Конституційне та інституційне право ЄС».</p> <p><u>Основними джерелами</u> цієї галузі виступають Паризький договір про утворення Європейської спільноти вугілля і сталі (1951 р.), Римський договір про заснування Європейської економічної спільноти (1957 р.), Угода про Європейський Союз (Маастрихт, 1992 р.), Амстердамський</p>	

договір (1997 р.), Ніщський договір (2001 р.), Лісабонський договір (2007 р.), а також ряд інших актів у галузі конституційного та інституційного права ЄС.

Конституційне та інституційне право ЄС обумовлене поєднанням нормативних та інституційних інституцій, яке є предметом вивчення даної дисципліни.

Даний навчальний курс має велике значення для поглибленої підготовки фахівців з європейського права, оскільки надає необхідні правові основи та навички аналізу та застосування основоположних актів права ЄС.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Конституційне та інституційне право ЄС» є формування системних знань щодо основних засад конституційного права та інституційної системи ЄС, її еволюції та специфіки функціонування, з'ясування основних напрямів реформування..

Основними цілями вивчення дисципліни «Конституційне та інституційне право ЄС» є формування високого рівня обізнаності щодо змісту основних етапів становлення інституційної системи ЄС; характерних рис і особливостей організаційної моделі ЄС; структури інституційної моделі ЄС; напрямів еволюції інституційної системи ЄС згідно з установчими договорами ЄС; по-друге, розуміти прерогативи, правовий статус, організаційну структуру й функції інститутів і органів ЄС; по-третє, вміти використовувати здобуті знання інституційної системи ЄС у вирішенні професійних завдань на практиці; орієнтуватися в інституційній системі Європейського Союзу; визначати відмінності в інституційних системах України та ЄС, застосовуючи метод порівняльного аналізу; самостійно аналізувати вплив інституційної системи ЄС на сучасну політику європейської інтеграції та критично оцінювати процеси європейської інтеграції; розробляти практичні рекомендації щодо адаптації державного управління в Україні до європейських стандартів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної та розуміння професійної діяльності.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність працювати в команді

Фахові компетентності:

Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрини європейського права, а також змісту конституційного та інституційного права ЄС.

Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції з питань конституційного права ЄС.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу конституційних актів ЄС, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

Здійснювати аналіз суспільних процесів в контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології та бази даних.

Демонструвати необхідні знання і розуміння сутності та змісту основних норм конституційного та інституційного права ЄС.

Готувати проекти необхідних актів застосування права, керуючись положеннями конституційного права ЄС.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	6
самостійна робота	80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	081 Право ОПІ «Міжнародне та європейське право»	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Становлення, розвиток та зміст конституційного права Європейського Союзу	2	2	16
Тема 2. Розвиток інституційної структури Європейського Союзу		2	16

Тема 3. Основні інститути ЄС	2	2	16
Тема 4. Консультативні, фінансові та міжінституційні органи ЄС			16
Тема 5. Агентства та інші органи ЄС			16
	ЗАГ.:	4	6
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, зі змінами – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i></p> <p>https://law.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d1%82%d0%b0-%d0%bb%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96-%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8/</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Планується виконання студентами обов'язкових домашніх контрольних робіт, обов'язкової письмової залікової роботи (до 50 балів), письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, наукових робіт (за вибором студента)</p> <p>Письмові роботи можуть виконуватись:</p> <ul style="list-style-type: none"> - під час практичних занять (оцінка виставляється у графу практичного заняття), - написання наукової роботи (вимоги уніфіковані та розміщені на сайті інституту https://law.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d1%82%d0%b0-%d0%bb%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96-%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8/) - виконання індивідуальних завдань для додаткових балів. <p>Індивідуальні завдання оцінюються до 5 балів. Форми: реферат (есе), інформаційне повідомлення. Оформлення індивідуальної роботи оцінюється від 1 до 3-х балів; Захист роботи оцінюється в 1 або 2 бали.</p> <p>Отже максимальна кількість балів (оформлення та захист) – 5 балів.</p>		

	<p>Індивідуальне завдання є комплексним, логічним, аналітичним дослідженням окремого питання, яке студент пише самостійно.</p> <p>Реферат оформляється обсягом від 6 до 10 сторінок, есе обсягом до 5 сторінок. Зазначаються структурні частини: вступ, план, основний текст (зміст питань), висновки, список використаних джерел. Реферати (есе) пишуть на основі обраних з переліку тем індивідуальних завдань, які оновлюються щороку та розміщені на кафедрі і кафедральному сайті https://kkmtp.pnu.edu.ua/%d1%82%d0%b5%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0-%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%85-%d1%82%d0%b0-%d0%b4%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d1%80%d0%be%d0%b1%d1%96%d1%82/</p> <p>Інформаційне повідомлення повинно містити опис конкретної події, яка мала місце в суспільно-політичному житті країни (на зразок новин по телебаченню). <u>Подію студент вибирає самостійно</u>. Основна вимога: щоб подія стосувалась конституційного та інституційного права ЄС.</p> <p>Повідомлення оформляється у письмовій формі (до 3-х листків А4) та озвучується на семінарському занятті (основні вимоги: актуальність та достовірність інформації, яка подається, змістовність та логічність викладу). Підготовлені матеріали подаються викладачу.</p> <p>Оформлення, актуальність, достовірність оцінюються викладачем від 1 до 3-х балів. Виступ студента з повідомленням від 1 до 2-х балів.</p> <p>Отже максимальна кількість балів (оформлення та виступ) – 5 балів.</p>
Семінарські заняття	<p>Оцінюються у за 4 рівневою шкалою (від 2 до 5). Сума отриманих оцінок за практичні завдання та самостійну роботу (крім оцінки «2») ділиться на загальну кількість оцінок та множиться на коефіцієнт 9 – це бали за практичні заняття та самостійну роботу студентів (максимум 45 балів у кожному із семестрів). Детальніше оцінювання описано у Положенні про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-</p>

	<u>%d1%82%d0%b0-%d0%bb%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96-%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8/</u>
Умови допуску до підсумкового контролю	Відсутність пропусків занять, написання контрольної роботи. Наявність підсумкової оцінки (в балах) за практичні заняття, самостійну роботу, контрольну роботу, індивідуальні завдання (максимум 50 балів).
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік у 7 семестрі навчання (максимум 50 балів) Форма здачі: письмова – за умов стаціонарного навчання тестові завдання – за умов дистанційного навчання. Структура білета: При письмовій формі - за кожне завдання виставляється відповідна кількість балів, яка зазначена в білеті, якщо відповідь на питання неповна – проставляється відповідна частина балів із зазначеної. При тестовому контролі знань в системі дистанційного навчання правильна відповідь на тестове завдання передбачає відповідні бали, які зараховуються студенту автоматично.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u> очікується, що при написанні письмових робіт студенти мають проявити творче та аналітичне мислення, вміння аналізу суспільних процесів в контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання, вміння проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел із відповідними посиланнями на використані джерела для запобігання плагіату.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u></p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Загалом, всі студенти повинні відвідувати лекції і практичні заняття з навчальної дисципліни.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації</p>	

навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 7 : Глобалізація та європейська інтеграція / наук.-ред. колегія : І. А. Грицяк (співголова), Ю. П. Сурмін (співголова) та ін. – 764 с.
2. Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Г. Друзенка та С. Друзенко ; за заг. ред. Г. Друзенка. – К. : К.І.С., 2010.
3. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко. – К. : Знання, 2009. – 751 с.
4. Мудрий Я. Словник-довідник термінів з європейської інтеграції / Я. Мудрий. – К. : Міленіум, 2009. – 588 с.
5. Рудік О. М. Вироблення політики та ухвалення рішень в ЄС : навч. посіб. / О. М. Рудік. – К. : Міленіум, 2009. – 278 с.
6. Хікс С. Політична система Європейського Союзу : пер. з англ. / С. Хікс. – Х. : Магістр, 2008. – 378 с.
7. Cini M. European Union Politics / M. Cini, N. Perez-Solorzano Borragan. – Oxford: Oxford University Press, 2016. – 471 p.
8. Ever Closer Union: Report of the hearing held on 15th April, 2016. – London: European Institute Cowdray House London School of Economics and Political Science, 2016. – 20 p.
9. Hix S. The Political System of the European Union / S. Hix. – London : Palgrave Macmillan ; 3rd edition edition, 2011. – 448 p.
10. How the European Union works: Your guide to the EU institutions. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2012. – 40 p.
11. Jacobs F. The European Parliament / F. Jacobs , D. Neville , R. Corbett. – London : John Harper Publishing, 2016. – 512 p.
12. McCormick J. Understanding the European Union : A Concise Introduction / J. McCormick. – London : MacMillan Education UK, 2017. – 252 p.
13. Nugent N. The Government and Politics of the European Union (8th Edition) / N. Nugent. – London: Red Globe Press, 2017. – 512 p.
14. Policy-Making in the European Union / ed. By H. Wallace. – Oxford: Oxford University Press, 2010. – 640 p.
15. The European Union: What it is and what it does. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018. – 60 p.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних розробках:

1. Книш В. В. Конституційне та інституційне право ЄС: методичні

вказівки для практичних занять (*студентів заочної форми навчання*).
Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника,
2022.

Розміщено на сайті кафедри:

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82-%d1%80%d0%be%d0%b1-%d0%b1%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d1%80/>

2. Книш В. В. Конституційне та інституційне право ЄС: методичні
вказівки для самостійної роботи (*студентів заочної форми навчання*).
Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника,
2022.

Розміщено на сайті кафедри:

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d1%81%d0%b0%d0%bc-%d1%80%d0%be%d0%b1-%d0%b1%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d1%80/>

Викладач:

Віталій КНИШ

професор кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права
навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника